C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-784/2024

Judecătoria Edineţ
Sediul Briceni
Judecător Andronache A.

D E C I Z I E
ÎN NUMELE LEGII

06 noiembrie anul 2024 municipiul Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi
Avînd în componenţa sa :
Preşedinte, judecător **Pușca Dumitru**
Judecători **Burdeniuc Ruslana, Revenco Angela**

Judecînd în ordine de recurs, fără prezenţa părţilor, recursurile declarate de declarate de Directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Socol Andrei şi de Directorul adjunct al Penitenciarului nr.2 Lipcani, Ţurcanu Alexandr împotriva încheierii judecătorului de instrucţie al Judecătoriei Edineţ Sediul Briceni din 14.05.2024, prin care s-a admis plângerea condamnatului Codreanu Igor împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale;

Ţinînd cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

C O N S T A T Ă:

Prin sentinţa Judecătoriei Chişinău Sediul Buiucani din 03.03.2023, Codreanu Igor a fost condamnat în baza art.164 al.(2) lit.c) Cod penal la pedeapsa cu închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 03.03.2023, cu includerea în acest termen duratei reţinerii din 11.04.2022 până la 13.04.2022 şi din 10.12.2022 până la 03.03.2023 (f.d.34-35).

Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 17.05.2023, sentinţa Judecătoriei Chişinău Sediul Buiucani din 03.03.2023 a fost menţinută fără modificări.

Termenul executării pedepsei în privinţa lui Codreanu Igor s-a calculat din 17.05.2023, cu includerea în acest termen a perioadei din 11.04.2022 până la 13.04.2022 şi de la 10.12.2022 până la 17.05.2023 (f.d.36-37).

Începutul termenului -10.12.2022. Sfîrşitul termenului -02.12.2026.

La data de 01.11.2024 condamnatul Codreanu Igor a depus în instanţa de judecată plîngere în condiţiile art.473/2 CPP RM împotriva administraţiei instituţiei penitenciare

referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

În motivarea plîngerii a indicat că s-a deţinut în Penitenciarul nr.13 Chişinău în perioade 10.12.2022-23.02.2023, 05.03.2023-04.07.2023; în Penitenciarul nr.16 Pruncul în perioada 23.02.2023-05.03.2023; în Penitenciarul nr.2 Lipcani începând cu 04.07.2023. Ca urmare, s-a deţinut în condiţii inumane, şi anume: supraaglomerarea celulelor, nu se respectă norma spaţiului locativ de 4 m^2; celule populate cu diferite insecte; în celule mucigai; baia se permite numai o dată în săptămână; rata de alimentare nu corespunde normelor stabilite; asistenţa medicală nesatisfăcătoare; apă potabilă de calitate rea; lipsa locului pentru fumători; lipsa sistemului de ventilare.

Condamnatul Codreanu Igor a solicitat: 1) să fie constatat faptul deţinerii în condiţii inumane şi degradante contrare prevederilor art.3 CEDO pentru perioada 10.12.2020 până în prezent; 2) să fie redus termenul pedepsei în condiţiile art. 385 CPP, în perioada 10.12.2022-05.03.2023, în calitate de prevenit, calculându-se 2 zile de închisori pentru 1 zi de arest preventiv; 3) să fie redus termenul pedepsei pentru perioada deţineai în P-13 Chişinău, P-16 Pruncul şi P-2 Lipcani, calculându-se 2 zile de reduceri pentru 10 zile de 2 detenţie; 4) de a obliga administraţia P-13, P-16 şi P-2 să înlăture condiţiile precare de detenţie. Prin încheierea Judecătoriei Edineţ, sediul Briceni din 01.11.2023 nu s-a dat curs plângerii condamnatului Codreanu Igor, fiind acordat termen de 30 zile pentru lichidarea neajunsurilor în temeiul art.473/2 al.(2/1) CPP, şi anume: 1) descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului, pentru fiecare instituţia penitenciară în care s-a deţinut; 2) solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate (f.d.5 - 6).

La 23.11.2023 condamnatul Codreanu Igor a depus în instanţa de judecată plângere suplimentară împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie (f.d.8 -10).

În motivarea plângerii suplimentare condamnatul a invocat că s-a deţinut în Penitenciarul nr.16 Pruncul în perioada 22.06.2023 - 04.07.2023 în condiţii inumane, şi anume: nu se respectă norma spaţiului locativ de 4 m^2; saloanele pline cu mucigai; celule populate cu diferite insecte; apă potabilă de calitate rea; baia se permite o dată în săptămână; rata de alimentare nu corespunde enormelor stabilite; asistenţa medicală necalitativă. În Penitenciarul nr.2 Lipcani s-a deţinut în condiţii inumane, şi anume: nu se respectă norma spaţiului locativ de 4 m^2; iluminarea insuficientă; umiditate înaltă în celulă; celule populate cu diferite insecte; baia se permite o dată în săptămână; asistenţa medicală insuficientă; rata de alimentare nu corespunde normelor stabilite; apa potabilă de calitate rea.

Condamnatul Codreanu Igor a solicitat: 1) să fie constatat faptul deţinerii în condiţii inumane şi degradante contrare prevederilor art.3 CEDO în Penitenciarul nr.16 Pruncul în perioada 23.02.2023 - 09.03.2023, cu reducerea pedepsei în condiţiile art.473/4 al.(4) CPP, calculându-se 2 zile de reduceri pentru 10 zile de închisoare; 2) să fie constatat faptul deţinerii în condiţii inumane şi degradante contrare prevederilor art.3 CEDO în Penitenciarul nr.2 Lipcani în perioada 03.07.2023, cu reducerea pedepsei în condiţiile art.473/4 al.(4) CPP, calculându-se 2 zile de reduceri pentru 10 zile de închisoare.

Prin încheierea Judecătoriei Edineţ Sediul Briceni din 14.05.2024 s-a admis plîngerea

condamnatului Codreanu Igor împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că Codreanu Igor a fost deţinut în perioade 10 decembrie 2022 - 23 februarie 2023, 09 martie 2023 - 03 iulie 2023, în Penitenciarul nr.13 Chişinău, în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total 191 (una sută nouăzeci şi unu) zile, în calitate de condamnat.

S-a constatat faptul că, Codreanu Igor a fost deţinut în perioada 23 februarie 2023 - 09 martie 2023, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul, în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total 14 (paisprezece) zile, în calitate de condamnat.

S-a constatat faptul că, Codreanu Igor a fost deţinut în perioada 03 iulie 2023 - 08 februarie 2024, în Penitenciarul nr.2 Lipcani, în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total 220 (două sute douăzeci) zile, în calitate de condamnat.

În condiţiile art.473 al.(4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Codreanu Igor cu 39 (treizeci şi nouă) zile pentru 191 (una sută nouăzeci şi unu) zile, în care acesta s-a aflat în detenţie, în Penitenciarul nr.13 Chişinău, cu calculare a 2 (două) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenţie.

În condiţiile art.473/4 al.(4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Codreanu Igor cu 2 (două) zile pentru 14 (paisprezece) zile, în care acesta s-a aflat în detenţie, în Penitenciarul nr.16 Pruncul, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenţie.

În condiţiile art.473/4 al.(4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Codreanu Igor cu 22 (douăzeci şi două) zile pentru 220 (două sute douăzeci) zile, în care acesta s-a aflat în detenţie, în Penitenciarul nr 2 Lipcani, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenţie.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Codreanu Igor prin sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 03.03.2023, cu închisoare pe termen de 4 (patru) ani, s-a redus cu 63 (şaizeci şi trei) zile.

S-a obligat administraţia Penitenciarului nr.2 Lipcani să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen de 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheieri.

În termen împotriva încheierii în cauză a declarat recurs nemotivat Directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Socol Andrei şi recurs de Directorul adjunct al Penitenciarului nr.2 Lipcani, Ţurcanu Alexandr care consideră încheierea pasibilă casării dat fiind că în Raportul de evaluare a condiţiilor de detenţie prezentat în cadrul şedinţei de judecată au fost prezentate probele, inclusiv şi fototabele, care cu certitudine dovedesc, că în Penitenciarul nr.13 Chişinău, Penitenciarul nr.16 Pruncul şi Penitenciarul nr.2 Lipcani condamnatului i-au fost acordate condiţiile minime necesare de detenţie.

Solicită admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Edineţ Sediul Briceni din 03.05.2024, rejudecarea cauzei, cu pronunţarea unei noi hotărâri, potrivit modului prevăzut pentru prima instanţa, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului.

Potrivit art.447 al.(1) CPP, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa

părţilor la proces, al.(2) stipulând, că instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.

Procedura înştiinţării legale a participanţilor la proces în temeiul art.447 al.(1) art.447 al.(2) CPP RM a fost executată, cu explicarea participanţilor dreptului de a depune referinţă pe marginea recursului declarat.

La cauză referinţe de către participanţii la proces nu au fost depuse.

Verificând argumentele invocate în recursul declarat în raport cu materialele cauzei, precum şi actele prezentate instanţei de recurs suplimentar, Colegiul penal ajunge la concluzia că recursurile declarate de declarate de Directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Socol Andrei şi de Directorul adjunct al Penitenciarului nr.2 Lipcani, Ţurcanu Alexandr urmează a fi admise, cu casarea parţială a încheierii primei instanţe în latura reducerii pedepsei pe perioada detenţiei lui Codreanu Igor în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.16 Pruncul şi Penitenciarul nr.13 Chişinău şi restituirea cauzei la rejudecare în aceiaşi instanţă în alt complet de judecători.

La adoptarea soluţiei Colegiul penal indică dispoziţiile 449 al.(1) pct.2) lit.d) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: *...dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.*

Colegiul penal reţine aplicarea corectă de către judecătorul de instrucţie în speţă a prevederilor art.473/4 al.(4) Cod procedură penală, prin reducerea condamnatului Codreanu Igor a pedepsei, ceea ce rezultă din modificările operate în Legea procesual penală nr.245 din 31.07.2023, în vigoare din 22.08.2023, care în dispoziţia art.469 al.(1) pct.17/1) stabileşte posibilitatea verificării în cadrul executării pedepsei penale a condiţiilor de detenţie a condamnaţilor, dispoziţia art.473/2 al.(3) CPP statuând, că persoanele deţinute cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţii de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit prevederilor art.473/4 al.(3), (4) CPP, în urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473/2 al.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ.

La soluţionarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie care au afectat grav drepturile condamnatului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 2 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferinţelor.

Judecătorul de instrucţie just a concluzionat, că Codreanu Igor s-a deţinut în Penitenciarul nr.13 Chişinău şi Penitenciarul nr.2 Lipcani în calitate de condamnat în perioada respectivă în condiţii de detenţie care afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 CEDO, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise.

Colegiul penal indică, că instanţa de fond corect a concluzionat referitor la admiterea plîngerii condamnatului referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, bazîndu-se pe rapoartele organizaţiilor naţionale şi internaţionale ce ţin de acest aspect.

Colegiul penal conchide, că judecătorul de instrucţie corect a constatat că standardele minime de întreţinere a condamnatului Codreanu Igor nu au fost respectate, astfel pot fi apreciate ca fiind inumane şi degradante.

În situaţia constatării în această perioadă a condiţiilor de detenţie ce afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 CEDO, reducerea termenului de pedeapsă se face potrivit modului stabilit de art.473/4 al.(4), (5), (6) CPP RM.

De asemenea Colegiul penal relevă şi faptul, că instanţa de fond ţinând cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului Codreanu Igor, a considerat necesar de a calcula în condiţiile art.473^4 al.(4) CPP, şi astfel just a redus pedeapsa calculând 1 (una) zi de reducere pentru 10 (zece) zile de detenţie pentru perioada în care condamnatul Codreanu Igor s-a deţinut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.16 Pruncul şi Penitenciarul nr.2 Lipcani şi calculând 2 (două) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenţie pentru perioada în care condamnatul Codreanu Igor s-a deţinut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.13 Chişinău.

Totodată Colegiul penal consideră incorectă reducerea cu 39 zile pentru 191 zile în care Codreanu Igor s-a deţinut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.13 Chişinău cu calcularea a 2 (două) zile de reducere pentru 10 zile de detenţie şi respectiv reducerea cu 2 zile pentru perioada de 14 zile în care Codreanu Igor s-a deţinut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.16 Pruncul cu calcularea a 2 (două) zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Colegiul penal indică, că judecătorul de instrucţie contrar prevederilor art.473/4 al.(4) CPP a dispus rotunjirea zilelor 39 şi respectiv 2, care nu au putut fi reduse separat, or, aceasta este o prerogativă a instanţei şi nu o obligaţie, iar la caz deoarece condamnatul continuă să se deţină în penitenciar, sfârşitul termenului fiind - 02.12.2026, în privinţa zilelor rămase care nu au putut fi reduse, instanţa urma să dispună ca acestea să fie lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Astfel Colegiul penal constată, că încheierea contestată nu corespunde motivelor expuse în partea descriptivă, relevându-se examinarea cauzei în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt şi de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu şi sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, în lipsa unei analize a practicii judiciare a instanţelor naţionale de judecată în speţe similare, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucţie.

Reieşind din cele constatate se atestă că la adoptarea încheierii nu s-a ţinut cont în deplină măsură de reducerea prin formula reţinută la art.473/4 al.(4) CPP RM, judecătorul de instrucţie neîntemeiat a dispus rotunjirea zilelor de pedeapsă reduse conform prevederilor

indicate, astfel Colegiul constată necesar de a remite cauza la rejudecare în prima instanţă, în alt complet de judecată, în vederea înlăturării neconcordanţelor menţionate prin examinarea şi aprecierea aspectelor menţionate.

La o nouă examinare instanţa urmează să ţină strict cont de circumstanţele enunţate mai sus, precum şi de faptul că Penitenciarul nr.16 Pruncul are statut de spital penitenciar şi în privinţa acestuia nu poate fi întocmit raport în condiţiile art.473/3 al.(2) CPP RM, privind constatarea condiţiile de detenţie care conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cît şi de cele stabilite în cauză şi să adopte o hotărîre întemeiată şi motivată.

Conducîndu-se de art.449 al.(1) pct.2) lit.d) CPP RM, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

D E C I D E:

Admite recursurile declarate de Directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Socol Andrei şi de Directorul adjunct al Penitenciarului nr.2 Lipcani, Ţurcanu Alexandr împotriva încheierii judecătorului de instrucţie al Judecătoriei Edineţ Sediul Briceni din 14.05.2024, prin care s-a admis plângerea condamnatului Codreanu Igor împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, încheiere care se casează parţial şi se dispune rejudecarea cauzei în latura reducerii pedepsei pe perioada detenţiei lui Codreanu Igor în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.16 Pruncul şi Penitenciarul nr.13 Chişinău, în aceiaşi instanţă, în alt complet de judecată.

În rest se menţin dispoziţiile incheierei.

Decizia este irevocabilă.

Preşedinte, judecător Puşca Dumitru

Judecător Burdeniuc Ruslana

Judecător Revenco Angela